

GAZETA RADY PEDAGOGICZNEJ
SZKOŁY PODSTAWOWEJ NR 28
W KIELCACH

Nr 2
2011 / 2012

Zawartość

METODA 18 STRUKTUR WYRAZOWYCH (jest to metoda stworzona przez Ewę Kujawę i Marię Kurzyne) – Małgorzata Buziosz	2
NAUKA CZYTANIA METODĄ SYMULTANICZNO – SEKWENCYJNĄ WG JADWIGI CIESZYŃSKIEJ – Małgorzata Budziosz	5
JAK RADZIĆ SOBIE ZE STRESEM? – Katarzyna Młodawska	12
POZYTYWNA DYSCYPLINA – Maryla Białkiewicz	13
SCENARIUSZ ZAJĘĆ WYCHOWANIA FIZYCZNEGO DLA KLASY III – Jadwiga Grzyb	15
SCENARIUSZ ZAJĘĆ ŚWIETLICOWYCH „ZACHOWANIE PRZY STOLE” – Zofia Wysocka-Jarzyna	18
SCENARIUSZ ZINTEGROWANYCH ZAJĘĆ EDUKACYJNYCH DLA KLASY TRZECIEJ OŚRODEK TEMATYCZNY: POLSKA I ŚWIAT TEMAT: PODRÓŻ PO EUROPIE	21
SCENARIUSZ SCENKI ODEGRANEJ PODCZAS KONKURSU ABC UNII EUROPEJSKIEJ „SCENKA O IRLANDII” – Monika Rozdziałowska	24

METODA 18 STRUKTUR WYRAZOWYCH (jest to metoda stworzona przez Ewę Kujawę i Marię Kurzyne)

Wśród pierwszoklasistów przekraczających próg szkolny i rozpoczynających naukę często spotyka się uczniów, którzy borykają się z trudnościami w opanowaniu podstawowych umiejętności. Uczniowie ci w wyniku wnikliwej obserwacji wskazują na umiarkowane bądź głębsze ryzyko dysleksji. Metoda 18 struktur wyrazowych umożliwi nauczycielowi samodzielne prowadzenie zajęć reedukacyjnych. Jest przeznaczona do pracy z dziećmi mającymi trudności w nauce czytania i pisania. Jest również skuteczna w odniesieniu do dzieci, u których występuje sprzężenie dysleksji i dysortografii. Jednocześnie ćwiczy technikę czytania i pisania. Polega ona na praktycznym poznawaniu różnorodnych wyrazów uporządkowanych w 18 zestawach ćwiczeń.

Kolejność poznawania wyrazów podporządkowana została zasadzie stopniowania trudności, a więc przechodzenia od wyrazów najłatwiejszych do najtrudniejszych. Prezentowana metoda pracy reedukacyjnej opiera się na analizie sylabowo-głoskowej wyrazów w powiązaniu z ich budową literową. Nie uwzględnia struktury gramatycznej i słowotwórczej. Posługuje się materiałem słownym, wprowadzając pewne uproszczenia, aby pomóc przezwyciężyć trudności w nauce czytania i pisania. Celem metody jest nauczyć automatycznego nazywania kształtów, fonogramów (kombinacji liter) oraz rozwijać zdolność umieszczania ich w odpowiedniej kolejności. Dlatego też plan (obraz, schemat) graficzny zgodnie z zapisem ortograficznym, a nie dźwiękowym stanowi podstawę doboru wyrazów do ćwiczeń.

Elementem różniącym wyrazy zamieszczone w ćwiczeniach są sylaby. W kolejnych etapach pracy zmienia się ich struktura (budowa) jak i liczba. Wyróżnianie sylaby stanowi podstawę proponowanej metody. Sylabizowanie przy czytaniu prowadzi do jego płynności, eliminuje głoskowanie, gwarantuje czytanie całościowe. Przedstawiana metoda uczy dziecko wyłącznego posługiwania się sylabą jako częścią słowa, które ma być przeczytane lub napisane jako element pisanej lub wypowiedzianej sylaby. Aby dziecko miało jasny obraz tego jak zbudowane są konkretne wyrazy posługujemy się kolorami:

- ✚ Czerwony dla samogłosek,
- ✚ Czarny dla spółgłosek,
- ✚ Zielony dla oznaczenia sylab.

a	da	da	ma	da	ma
e	de	de	ko	de	ko
o	do	do	my	do	my
y	dy	dy	my	dy	my
i	di	x	x	x	x
u	du	du	ży	du	ży
ą	dą	dą	sy	dą	sy
ę	dę	dę	by	dę	by

a	pa	pa	da	pa	da
e	pe	Pe	ru	Pe	ru
o	po	po	ry	po	ry
y	py	py	ta	py	ta
i	pi	pi	ła	pi	ła
u	pu	pu	ka	pu	ka
ą	pą	pą	ki	pą	ki
ę	pę	pę	ki	pę	ki

a	ba	ba	ca	ba	ca
e	be	be	za	be	za
o	bo	bo	so	bo	so
y	by	by	ki	by	ki
i	bi	bi	je	bi	je
u	bu	bu	ty	bu	ty
ą	bą	bą	ki	bą	ki
ę	bę	bę	de	bę	de

Każdy wyraz w tej metodzie jest traktowany jako konkretny układ.
Założenia metody:

- ✚ częśćkę pisaną odpowiadającą wymawianej sylabie również nazywamy sylabą,
- ✚ sylaba składa się z liter,
- ✚ sylaba 2,3,4 literowa składa się z 2,3,4 liter lub o jedną więcej w przypadku dwuznaków,
- ✚ w schematach graficznych czarne kółko zarezerwowane jest dla jednej litery lub dwuznaku,
- ✚ sylaba otwarta kończy się samogłoską,
- ✚ sylaba zamknięta kończy się spółgłoską.

W metodzie 18 struktur wyrazowych stosuje się następujące techniki pracy:

- graficzny schemat budowy wyrazów: zapoznajemy dziecko z budową wyrazów w danej strukturze,
- suwaki: eksponują pewną grupę wyrazów o wspólnej części,
- wprawki: dziecko czyta wyraz, zaznacza kolorem zielonym co drugą sylabę, przepisuje wyraz dzieląc go na sylaby, czyta sylabami i pisze wg wzoru,
- łańcuchy sylabowo - wyrazowe: jest to szereg sylab oddzielonych myślnikami, sylaby te tworzą wyrazy częściowo nakładające się na siebie, ostatnia sylaba wyrazu jest zarazem pierwszą następnego, jest ona wyróżniona np. przez pogrubienie,
- słuchowe i wzrokowe różnicowanie wyrazów podobnych dźwiękowo i graficznie: dziecko po przeczytaniu i analizie wyrazów różniących się tylko jednym elementem wpisuje je do odpowiedniej rubryki w tabeli,
- wyszukiwanie krótkich słów w dłuższych wyrazach,
- tworzenie nowych wyrazów z wybranych liter i sylab wyrazów, które zilustrowano,
- rozsypanki wyrazowa — zdaniowe: zadaniem dziecka jest ułożenie zdania z podanych wyrazów.

Suwaki z literą a.

ra	ma	ra-ma	ma	mama	ra	ta
	da	ra-da		mata	ła	ta
	ta	ra-ta		masa	wa	ta
	na	ra-na		mała	ma	ta
ra	ca	ra-ca	ma	mapa	da	ta
	sa	ra-sa		maca	ta	ta
	fa	ra-fa		macha	cha	ta

- zagadki: pojawiają się one w ósmej strukturze wyrazowej, gdzie sylaby zawierają już grupy spółgłosek, wyrazy w tekście zagadki podzielone są na sylaby, nieznane dziecku słowa obwiedzione są niebieskim kółkiem, dziecko czyta zagadkę z pomocą lub samodzielnie, powtarza jej tekst i sylabami wpisuje rozwiązanie,
- czytanie zdań i pisanie ich z pamięci: zdania występują w formie drukowanej,
- pisanie ze słuchu zdań o omawianej strukturze.

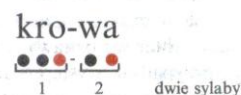
Łańcuch sylabowo-wyrazowy.

ka	wa	ta	ca	ła	pa	ra	da	ma	ma	
1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	
ta	ma	pa	da	ta						
11	12	13	14							
lu	bi	le	wa	gi	le	ci	cho	dzi	da	
1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	
je	my	li	czy	li	pa	sy	czy	ta		
11	12	13	14	15	16	17	18			

Sposób przyporządkowania wyrazów do 18 struktur:

- ✦ Wyrazy dwusylabowe typu: ko-ty, my-szy, cha-ta,
- ✦ Wyrazy wielosylabowe typu: lo-ko-mo-ty-wa, ma-ry-na-rze,
- ✦ Wyrazy jednosylabowe typu: kot, kosz, czek,
- ✦ Wyrazy dwusylabowe typu: re-bus, le-karz, sza-lik,
- ✦ Wyrazy dwusylabowe typu: buł-ka, chał-wa, licz-ba,
- ✦ Wyrazy dwusylabowe typu: par-kan, tap-czan, kasz-tan,
- ✦ Wyrazy wielosylabowe typu: wyw-rot-ka, cza-pecz-ka, sza-chow-ni-ca,
- ✦ Wyrazy jednosylabowe typu: jest, bank, czort,
- ✦ Wyrazy jednosylabowe typu: trzy, szła, dwa,
- ✦ Wyrazy dwusylabowe typu: kra-ta, trzy-ma, ska-cze,
- ✦ Wyrazy dwusylabowe typu: mły-nek, dwo-rzec,
- ✦ Wyrazy jednosylabowe typu: staw, chrzan, groch,
- ✦ Wyrazy dwusylabowe typu: słom-ka, szczot-ka, star-szy,
- ✦ Wyrazy dwusylabowe typu: kras-nal, czwar-tek, kroch-mal,
- ✦ Wyrazy jednosylabowe typu: szkrab, wschód,
- ✦ Wyrazy jednosylabowe typu: kleks, wrzask,
- ✦ Wyrazy o zróżnicowanej strukturze sylabowej, np. ko-biał-ka ze spółgłoskami miękkimi,
- ✦ Wyrazy o różnej liczbie sylab, o zróżnicowanej budowie.

Zastosowanie metody 18 struktur wyrazowych Omawiana metoda przydatna jest:

- ✦ na etapie przechodzenia do ćwiczeń na materiale literowym, mającym na celu nauczenie dziecka techniki czytania i pisania;
- ✦ do pracy z dziećmi, które w ogóle nie czytają (ich czytanie - to zniekształcone głoskowanie bez dokonywania syntezy i bez rozumienia treści słowa) i nie piszą (pisanie - to bezsensowne "zlepki" literowe);
- ✦ do pracy z dziećmi, które opanowały technikę czytania i pisania na niezadawalającym poziomie;
- ✦ w pracy z dziećmi mającymi trudności o charakterze dyslektycznym lub dysortograficznym, także przy sprzężeniu z dysgrafią, ale również w przypadkach występowania wszystkich form zaburzeń jednocześnie.

Zatem metodę tę można stosować w pracy z dziećmi mającymi trudności w czytaniu i pisaniu o charakterze dyslektycznym, dysortograficznym lub dysgraficznym, na dowolnym etapie zaawansowania dziecka w opanowaniu tych technik i niezależnie od rodzaju zaburzeń funkcji percepcyjno - motorycznych, leżących u ich podłoża.

OPRACOWAŁA: *Małgorzata Budziosz*

Jadwiga Cieszyńska - psycholog – logopeda, doskonała terapeutka dzieci niesłyszących, autystycznych, dyslektycznych. Jest nie tylko doświadczonym praktykiem, ale także wybitnym naukowcem. Liczne rozprawy, publikacje oraz lata badań nad skuteczną metodą nauki czytania zaowocowały w 2008 roku nominacją profesorską. Jest kierownikiem Pracowni Logopedycznej w Katedrze Logopedii i Lingwistyki Edukacyjnej IFP Uniwersytetu Pedagogicznego w Krakowie oraz autorką znanej i lubianej przez dzieci serii książeczek do nauki czytania „Kocham czytać”.

WSTĘP

O tym, jak będzie przebiegała nauka czytania, decyduje poziom rozwoju psychofizycznego i społeczno - emocjonalnego dziecka. Na przebieg tego procesu ma także wpływ poziom rozwoju wielu funkcji, takich jak:

- ✓ sprawność motoryczna (motoryka duża, mała),
- ✓ percepcja wzrokowa,
- ✓ percepcja słuchowa,
- ✓ umiejętności językowe,
- ✓ operacje myślowe,
- ✓ pamięć.

Zaburzenie rozwoju w obrębie jednej z tych funkcji może stać się przyczyną trudności w czytaniu i pisaniu. Obecnie wzrasta populacja dzieci o nieharmonijnym lub opóźnionym rozwoju, dla których opanowanie umiejętności czytania i pisania staje się dużym problemem i zarazem wyzwaniem. Utrzymujące się przez dłuższy czas trudności w czytaniu i pisaniu są przyczyną słabych wyników w nauce, prowadzą do obniżenia samooceny, braku wiary we własne siły i zaburzeń emocjonalnych.

Dzieci, u których w wieku przedszkolnym obserwuje się opóźniony rozwój mowy, wady wymowy, zaburzenia lateralizacji, będą miały trudności w opanowaniu czytania (zwłaszcza ze zrozumieniem), pisania oraz w swobodnym posługiwaniu się językiem.

Opracowana przez Jadwigę Cieszyńską metoda nauki czytania może być wykorzystana w pracy z dzieckiem dyslektycznym, z dzieckiem niesłyszącym, z alalią, dyslalią oraz z dzieckiem o obniżonej sprawności intelektualnej i autystycznym.

Można ją również wykorzystywać we wczesnej nauce czytania w wieku przedszkolnym dla dzieci rozwijających się prawidłowo.

Głównym założeniem w tej metodzie jest czytanie sylabami, ponieważ są one podstawową jednostką w procesie percepcji. Sylaby, które dziecko poznaje, stają się wzorem do odczytywania nowych wyrazów. W metodzie tej dla dziecka w wieku przedszkolnym stosuje się tylko wielkie litery drukowane, co umożliwia przeprowadzenie analizy i syntezy wzrokowej. Dla dzieci w wieku szkolnym zaleca się wprowadzanie wielkich i małych liter. Małe litery wprowadza się dopiero po opanowaniu przez dziecko liter wielkich. Kolejność wprowadzanych liter jest zgodna z kolejnością nabywania języka w procesie rozwoju. Język pisany jest wtórny do mówionego, dlatego zachowanie kolejności rozwojowej mowy w czytaniu pomoże dzieciom z deficytami rozwojowymi w nauce czytania.

ETAPY NAUKI

Nauka czytania dzieli się na 5 etapów. Każdą kolejną literę wprowadza się według zasady:

1. **powtarzanie (za nauczycielem),**
2. **rozumienie (wskazywanie przeczytanej przez nauczyciela sylaby),**
3. **nazywanie (samodzielne czytanie).**

1. Powtarzanie.

Nauczyciel odczytuje głoski, a dziecko je powtarza. Aby ułatwić proces zapamiętywania, należy zwrócić uwagę dziecka na układ ust podczas wymawiania poszczególnych samogłosek. Należy też posłużyć się ruchową wizualizacją (np. Y – uniesione ręce, I – palec na nosie obrazujący kropkę nad i).

2. Rozumienie (różnicowanie).

Dorosły wskazuje samogłoskę, a dziecko ją odczytuje lub odwrotnie – dorosły wymawia samogłoskę, a dziecko ją wskazuje. Jeśli uczący się ma trudności z rozpoznaniem litery, można podpowiedzieć mu, wykorzystując wizualizację ruchową lub eksponując układ ust podczas realizacji głoski. Pozwalamy dziecku samodzielnie dojść do rozwiązania. Prof. Cieszyńska podkreśla, że: „Aktywność własna zakończona sukcesem jest koniecznym warunkiem utrwalania śladów pamięciowych, wzbudza motywację do kontynuowania działania. Samodzielne dochodzenie do rozwiązania zadania buduje wiarę we własne możliwości. Bez pozytywnych emocji trudno jest optymalizować proces nauczania czytania.”

3. Nazywanie (czytanie).

Na tym etapie realizujemy zamianę rolami: raz dziecko uczy dorosłego, a raz dorosły dziecko, np. uczeń odczytuje samogłoski lub nazywa przedstawione na ilustracjach sytuacje, natomiast terapeuta wskazuje odpowiednią literę. Zamiana ról powoduje, że maluch chętnie powtarza głoski, aby uczyć dorosłego, przy okazji w sposób zabawowy utrwala swoją wiedzę.

I etap - od samogłosek do sylaby otwartej

Czytanie rozpoczyna się od samogłosek prymarnych: A, U, I wypisanych na kartonikach.

Kartonik z literą U ma z drugiej strony wypisaną literę Ó.

Dziecko powtarza litery odczytywane przez nauczyciela. Potem wskazuje odpowiednie litery czytane przez nauczyciela. Na końcu samodzielnie czyta, a nauczyciel wskazuje. Ważna jest przemienność ról.

Następnie wprowadzamy samogłoski sekundarne: O, E, Y.

Czytanym samogłoskom towarzyszą rysunki ust.

Na tym etapie początkowo dziecko czyta pojedyncze litery, potem sekwencje tych samych liter AAA, EEE, OOO, a na końcu sekwencje różnych samogłosek

YIE, UAI.

Po opanowaniu samogłosek wprowadzamy czytanie sylab otwartych ze spółgłoskami P i M:

PA PO PU PÓ PE PY PI

MA MO MU MÓ ME MY MI

według zasad obowiązujących przy czytaniu samogłosek.

Podczas czytania sylab dziecko rozwija swoją świadomość fonologiczną, konieczną do samodzielnego czytania tekstów.

Jest to etap stopniowego przechodzenia od czytania globalnego (symultanicznego), w którym bierze udział prawa półkula mózgu, do czytania analitycznego (sekwencyjnego) lewopółkulowego.

Wielokrotne powtórzenia umożliwiają dziecku nauczenie się słuchowego i wzrokowego różnicowania liter.

Na tym etapie wprowadza się jeszcze litery L i T

LA LO LU LÓ LE LI

TA TO TU TÓ TE TY

oraz globalne czytanie imion bliskich osób z dobieraniem podpisów do zdjęć.

Po opanowaniu sylaby LA czyta się imiona ALA, OLA, ULA, ELA według schematu - samogłoska + sylaba otwarta LA.

Etykiety z imionami dzieli się na sylaby i ponownie tworzy wyrazy z sylab.

Po utrwaleniu spółgłosek P, M, L, T dziecko wyszukuje wypowiedziane przez nauczyciela odpowiednie sylaby w zestawie, zawierającym wszystkie poznane litery.

II etap - od sylaby otwartej do pierwszych wyrazów

Na tym etapie buduje się wyrazy z poznanych sylab. Wychodzi się od globalnego czytania wyrazów i rozumienia ich znaczenia, a potem zwraca uwagę, z jakich sylab się one składają. Wspólnie z dzieckiem rozcina się wyrazy na sylaby i ponownie z sylab układa wyrazy MAMA, LALA, LATO, TOLA.

Na tym etapie wprowadzamy spółgłoski K i S

KA KO KU KÓ KE KI

SA SO SU SÓ SE SY

Dziecko czyta w sposób losowy wszystkie poznane sylaby - chodzi o czytanie całościowe i zwiększenie tempa czytania.

Wprowadzamy także czytanie według schematu - samogłoska: sylaba otwarta

APA OPO UPU EPE YPY IPI

APE OPE UPE YPE IPE

EPA EPO EPU EPY EPI

APO UPO itd.

Ćwiczymy czytanie dwóch sylab otwartych dobranych przypadkowo

MAKA LOPE MIKA MEKO itp.

Po utrwaleniu tych sylab, czytamy wyrazy 2-, 3-, 4-sylabowe, ze zrozumieniem. Nie wprowadza się jeszcze wyrazów jednosylabowych, których czytanie sprawia dzieciom dyslektycznym trudności

SALA LATO KOTY MAKI SUMA

LUPA POLA MISA MOLE OKO OSA

III etap - czytanie sylab zamkniętych

Wprowadzamy czytanie opozycji - sylaba otwarta : sylaba zamknięta

PA PO PU PÓ PE PI PY

AP OP UP ÓP EP IP YP

Czytając te sylaby, dziecko samodzielnie odkrywa ich strukturę. Najpierw czyta ono tylko sylaby zamknięte, a potem zestawy złożone z sylab zamkniętych i otwartych ułożonych w przypadkowej kolejności

MA OP AS EK MU LY AM IT

YM SA KO SU AT IL PE KA

Wszystkie sylaby zamknięte tworzą nowy zestaw służący do globalnego czytania (zautomatyzowanego).

Następnie ćwiczymy czytanie dwóch sylab zamkniętych razem

APOM OPAM UPEM EPUM.

IV etap – czytanie nowych sylab otwartych i zamkniętych

Wprowadzamy kolejne litery według następującej kolejności:

BA WA

DA JA

DZA RA

ZA GA

ŻA RZA

DŻA

CHA HA

CA SZA

NA FA

ŁA CZA

Dwuznaki ch i rz wprowadzamy równocześnie z h i ż.

Wszystkie dwuznaki zakreślamy kółkiem, informując dziecko, że wymawiamy je jako jedną głoskę.

Wykorzystując już znane dziecku sylaby, możemy z nich budować wyrazy.

Ćwiczenia te przygotowują do czytania ze zrozumieniem, usprawniają analizę oraz syntezę wzrokową i słuchową.

Następnie wprowadzamy sylaby według schematu - spółgłoska : samogłoska: spółgłoska

LIK BOT BAT TAK LOS

Dziecko wyszukuje wśród nich wyrazy mające znaczenie.

Po opanowaniu czytania wyrazów jednosylabowych wprowadzamy spółgłoski miękkie

NIA NIO NIU NIE NI

ACIA OCIO UCIU ECIE YCI ICI

AŃ OŃ UŃ EŃ IŃ YŃ

ZIA ZIO ZIU ZIE

ANIA ONIO UNIU ENIE INI YNI

AŻ OŻ UŻ EŻ YŻ IŻ

SIA SIO SIU SIĘ

AZIA OZIO UZIU EZIE YZI IZI

AŚ OŚ UŚ EŚ IŚ YŚ

DZIA DZIO DZIU DZIE

ASIA OSO USIU ESIE YSI ISI

ADŻ ODŻ UDŻ EDŻ YDŻ IDŻ

CIA CIO CIU CIE

ADZIA ODZIO UDZIU EDZIE YDZI
IDZI

AĆ OĆ UĆ EĆ YĆ IĆ

W czasie tych ćwiczeń dziecko zapoznaje się ze sposobem zapisywania spółgłosek miękkich przed samogłoską i na końcu wyrazu.

Po utrwaleniu spółgłosek miękkich wprowadzamy samogłoski nosowe ą i ę.

Należy przygotować listę wyrazów do czytania globalnego, w których ą i ę znajdują się przed spółgłoskami półotwartymi, zwarto-wybuchowymi, dwuwargowymi, zwarto-szczelinowymi, tylnojęzykowymi

Ł L B P T D C DZ CZ Ć DZ K G

WZIAŁ ZĘBY KĄPIEL BĘDĘ

PĄCZEK PIĘĆ ŁĄKA

Po zakończeniu tego etapu można dopiero wprowadzać wyrazy z grupami spółgłoskowymi. W tym celu w czytaniu wykorzystujemy okienko do otwierania kolejnych sylab w wyrazie, tak aby dziecko widziało tylko 1 sylabę, a spółgłoski u zbiegu sylab były rozdzielone.

Został przygotowany zestaw wyrazów bardzo trudnych, tak, aby dziecko wielokrotnie je odczytując, nauczyło się czytać je globalnie. Są to np.:

JEST DWA TRZY DLA STOI KTO

LIST MOST STUKA KLOCKI STÓŁ

STĄD PTAKI DROGA PROSTO ZNA

SPORT TRUDNO TORT CHLEB SZKOŁA

LEKCJA PRACA

V etap - samodzielne czytanie tekstów

Układając teksty do czytania, należy kierować się pewnymi kryteriami. Muszą być one ciekawe, dotyczyć codziennych przeżyć dziecka. Mają one służyć przezwyciężaniu oporów dziecka wobec czytania, rozbudzać w nim ciekawość i rozwijać przekonanie, że potrafi dobrze czytać.

Według G. Domana (cytat za J. Cieszyńską): „Każde dziecko niezależnie od wieku i stopnia uszkodzenia powinno uczyć się czytać, bo w ten sposób tworzy swoją inteligencję”.

U dzieci z deficytami słuchu, autyzmem, o obniżonej sprawności intelektualnej, z zaburzeniami mowy, nauka czytania wspomaga terapię i wpływa na poprawę artykulacji.

Dzieci, u których obserwuje się nieharmonijny rozwój psychomotoryczny, bądź opóźnienie rozwoju, powinny być przed nauką czytania i pisania objęte ćwiczeniami, mającymi na celu wyrównanie bądź zniwelowanie istniejących deficytów.

Dlatego przed rozpoczęciem nauki czytania, a także przez cały czas jej trwania prowadzi się ćwiczenia wspomagające, takie jak:

- ✓ ćwiczenia dużej i małej motoryki, praktyki oralnej,
- ✓ ćwiczenia analizy i syntezy wzrokowej i słuchowej,
- ✓ ćwiczenia utrwalania kierunku od lewej do prawej,
- ✓ ćwiczenia operacji myślowych (klasyfikowanie,
- ✓ szeregowanie, rozwijanie myślenia symbolicznego i
- ✓ przyczynowo-skutkowego),
- ✓ ćwiczenia pamięci symultanicznej i sekwencyjnej.

Ćwiczenia powinny uwzględniać materiał tematyczny i atematyczny (abstrakcyjny).

Polecenie:

Nauczyciel rozpoczyna naukę czytania od wprowadzenia samogłosek. Postępuje według zasady: powtarzanie, rozumienie, nazywanie, którą stosuje do każdego nowo poznanego materiału. Najpierw nauczyciel czyta uczniowi samogłoskę i prosi go o jej powtórzenie (1), następnie sprawdza rozumienie i prosi dziecko o wskazanie przeczytanej samogłoski (2). Na koniec dziecko samodzielnie czyta samogłoski (3).

1. Powtarzanie.

Nauczyciel mówi:

– *A* (dziecko powtarza), *U* (dziecko powtarza), *I* (dziecko powtarza).

2. Rozumienie.

Nauczyciel mówi:

– *Gdzie jest A?* (dziecko pokazuje), *Gdzie jest I?* (dziecko pokazuje).

3. Nazywanie.

Nauczyciel mówi:

– *Przeczytaj* (nauczyciel pokazuje samogłoskę).

Strony pochodzą z zestawu *Moje sylabki* cz. 1, Wydawnictwo WIR 2008.

Polecenie

Po uprzednim rozcięciu kartki wzdłuż zaznaczonej linii nauczyciel kładzie na stole trzy obrazki ze zwierzętami. Dziecko otrzymuje wyrazy dźwiękonaśladowcze, czyta je i przyporządkowuje do obrazków zwierząt. Następnie terapeuta kładzie na stole kartki z napisami, a dziecko przyporządkowuje im odpowiednie rysunki. Prowadzący zajęcia powinien za każdym razem zmieniać zestawy rysunków, aby dziecko nie nauczyło się ich na pamięć.

Nauczyciel rozkłada rysunki oraz kartki z napisami i mówi:

– *Przeczytaj* (nauczyciel pokazuje wyrażenie KOKO). *Gdzie to będzie?* (dziecko kładzie kartkę z napisem pod rysunkiem kury).

– *Przeczytaj* (nauczyciel pokazuje wyrażenie MIAU). *Gdzie to będzie?* (dziecko kładzie kartkę z napisem pod rysunkiem kota).

Nauczyciel kładzie kartki z napisami podaje dziecku kolejno obrazki zwierząt i mówi:

– *Gdzie to będzie?* (dziecko szuka właściwej kartki z napisem i kładzie obok rysunek).

Przykładowe strony pochodzą z zestawu *Moje sylabki* cz. 1, Wydawnictwo WIR 2008.

RYSOWANIE – NAŚLADOWANIE SEKWENCJI

MATERIAŁ TEMATYCZNY

Instrukcja dla nauczyciela:

Zadaniem dziecka jest odtworzenie sekwencji poprzez przerysowanie elementów. Ćwiczenie to usprawnia (oprócz umiejętności tworzenia sekwencji), także koordynację wzrokowo-ruchową, małą motorykę oraz późniejszą umiejętność posługiwania się symbolami (głównie literami). Przed rozpoczęciem rysowania dziecko musi nazwać elementy tworzące sekwencję, aby nauczyciel miał pewność, że uczeń rozpoznaje schematy.

Polecenie dla dziecka:

– *Te jabłuszka (piłki, auta...) narysował Pan Tomek. Na dole, pod spodem, narysuj tak samo jak on. Pamiętaj o kolorach.*

Przykładowe strony pochodzą z zestawu *Szeregi i sekwencje* wchodzącego w skład serii pomocy *Stymulacja i terapia*. Wydawnictwo WIR, Kraków 2008.

OPRACOWAŁA: *Małgorzata Budzisz*

Bibliografia:

1. Cieszyńska J.: „Kocham uczyć czytać. Poradnik dla rodziców i nauczycieli”. Wydawnictwo Edukacyjne, Kraków 2008
2. Cieszyńska J.: „Nauka czytania krok po kroku. Jak przeciwdziałać dysleksji?”. Wydawnictwo Naukowe Akademii Pedagogicznej, Kraków 2001
3. Cieszyńska J.: „Od słowa przeczytanego do wypowiedzianego”. Wydawnictwo Naukowe Akademii Pedagogicznej, Kraków 2001

JAK RADZIĆ SOBIE ZE STRESEM?

Żyjemy w czasach, kiedy stres dotyka każdego z nas. Umiejętność radzenia sobie z nim posiada niewielu, więc skazani jesteśmy na jego negatywne skutki. Czujemy się zmęczeni, jesteśmy nerwowi, doświadczamy bólów głowy, zaburzeń pamięci, mamy kłopoty ze snem, jesteśmy rozdrażnieni, czujemy niepokój. Tabletki, alkohol i wiele innych metod, którymi próbujemy sobie radzić ze skutkami nadmiernego stresu dają tylko chwilową ulgę, bo w rzeczywistości ich pomoc jest tylko pozorna. Nieliczni, którzy mają czas i pieniądze mogą sobie pozwolić na fachową pomoc i to pod warunkiem, że uświadamiają sobie prawdziwą przyczynę swoich kłopotów. Większość z nas cierpi w milczeniu mając nadzieję, że kiedyś to się zmieni, ale nadzieje te są złudne. Z czasem jest jeszcze gorzej, nadmierny stres przyjmuje postać chroniczną prowadząc do poważnych zaburzeń zdrowia. Jedną z podstawowych reakcji naszego ciała na stres jest wzrost napięcia mięśniowego. W wyniku stresu oddech ulega spłyceniu i przyspieszeniu oraz pojawiają się w nim napięcia. Oddech jest odbiciem naszych stanów emocjonalnych i zaburzenia oddechu odbijają się na naszej równowadze emocjonalnej. Stres upośledza nasze funkcje psychiczne. Każdy z własnego doświadczenia wie, jak stres wpływa na nasze funkcjonowanie psychiczne – nie możemy sobie przypomnieć ważnych rzeczy, mamy problemy z wysłowieniem się, logicznym myśleniem, koncentracją, nie panujemy nad naszymi reakcjami, emocjami itp. Wzrost poziomu niepokoju, nerwowość i nadmierne reakcje emocjonalne są najłatwiej dostrzegalne. Podstawową metodą pozwalającą nam na bieżąco likwidować skutki stresu jest relaksacja. Relaksacja nie jest rzeczą trudną, ale jak wszystkiego trzeba się jej nauczyć. Podstawową zasadą i celem relaksacji jest uwolnienie ciała od napięć mięśniowych i osiągnięcie stanu wyciszenia, w którym nasz organizm wypoczywa, harmonizuje się, odświeża swoją energię i powraca do normy. Jesteśmy w stanie wyeliminować stres, dlatego każdy powinien znać sposoby, aby ograniczyć jego negatywne skutki oraz w miarę możliwości zredukować. Stres ma wpływ na nasze codzienne zachowanie oraz na zmianę sposobu myślenia. Bardzo często stres jest wywołany poprzez negatywne myślenie. Jeśli interpretujemy nową sytuację myśląc "Na pewno sobie nie poradzę", wtedy istnieje znacznie mniejsza szansa na efektywne zadziałanie, niż gdy postrzegamy nową sytuację jako taką, z którą można sobie poradzić. Są dwa rodzaje radzenia sobie ze stresem. Pierwszy polega na rozładowywaniu negatywnych emocji a drugi na pozytywnym myśleniu oraz ograniczaniu sytuacji stresujących. Jest kilka zasad, sprawdzonych, klasycznych sposobów na zmniejszenie odczuwanego stresu. Przede wszystkim należy poznać swój organizm i psychikę, żeby móc wiedzieć o czym chce nas poinformować. Poza tym aktywność fizyczna doskonale wpływa na samopoczucie, a co za tym idzie relaks, czyli brak stresu. To samo tyczy się zdrowego trybu życia (odżywianie, sen). Zajmowanie się w ciągu dnia rzeczami, które wpływają na nas pozytywnie jest jednym ze sposobów odstresowania. Tak samo działa słuchanie ulubionej muzyki, zabawa ze zwierzętami, czytanie książek. Każdy ma własny, sprawdzony sposób, który przynosi mu ulgę. Akceptacja siebie, umiejętność mówienia „nie”, optymizm i wiara w siebie mogą tylko pomóc. Człowiek zadowolony z życia będzie słabiej odczuwał stres i wyjdzie z mniejszymi stratami z sytuacji kryzysowych. Podsumowując, myślę, że każdy kto chwilę zastanowi się i przyjrzy sobie, znajdzie odpowiedni sposób by pokonać własny stres.

<http://www.tadeuszpieta.pl/2012/03/podswia-domosc-a-zdany-egzamin/>

OPRACOWAŁA: *KATARZYNA MEODAWSKA*

Wszecstronne kształtowanie osobowości wychowanka, uczenie zachowań zgodnych z obowiązującymi normami, rozwijanie odpowiedzialności za swoje czyny oraz kształtowanie prawidłowych relacji międzyludzkich - to główne cele wychowania. W realizacji tych celów niezwykle ważna jest tzw. pozytywna dyscyplina oraz wychowanie emocjonalne dzieci.

Dzieci trzeba nauczyć samodyscypliny, odpowiedzialnego zachowania; potrzebna jest im pomoc w nauczaniu się, jak dawać sobie radę z obowiązkami i wyzwaniem stawianymi przez życie. **Dzieci powinny zostać wyposażone w siłę, która pozwoli im sprostać wymaganiom** stawianym przez szkołę, grupę rówieśniczą, a później przez dorosłe życie. Pozytywna dyscyplina i wychowanie emocjonalne pozwalają unikać zarówno nadmiernej kontroli, jak i nadmiernej pobłażliwości, a jednocześnie skutecznie wpajają dzieciom zasady samodyscypliny, odpowiedzialności i współpracy w rozwiązywaniu problemów.

Wiele osób żywi przekonanie, że system surowości i kar jest skuteczny. Jednakże reakcje dzieci na długotrwałe stosowanie systemu kar może przybrać formę jednego lub kilku z tzw. „czterech kar”:

- 1) rozzalenie („dorostym nie można ufać”),
- 2) rewanż („ja jeszcze im pokażę”),
- 3) rebelia („zrobię im na złość, żeby udowodnić, że nie muszę postępować tak, jak chcą”),
- 4) rejterada („wycofanie się”), mogąca przybrać dwie formy:
 - a) chytrość („następnym razem nie dam się złapać”),
 - b) zaniżona samoocena („jestem złym człowiekiem”).

Ponadto, kiedy stosowana jest nadmierna kontrola, odpowiedzialność zostaje przesunięta z dziecka na dorosłego.

Z kolei dzieci wychowane pobłażliwie rosną w przekonaniu, że świat jest im coś winien. Uczą się wykorzystywać całą swoją energię i inteligencję na to, żeby manipulować dorosłymi, zmuszając ich do spełniania swych życzeń. Spędzają więcej czasu próbując uchylić się od odpowiedzialności niż rozwijając swoje zdolności i niezależność. **Pobłażliwość sprzyja powstawaniu niezdrowej współzależności, zamiast samodzielności i współpracy.**

Pozytywna dyscyplina, czyli uprzejma stanowczość, opiera się na uporządkowaniu wolności, ograniczonym wyborze, tj. „możesz wybierać w granicach oznaczonych szacunkiem dla innych”. Nie wolno bać się stosowania dyscypliny w klimacie prawdziwego zaufania, miłości, choć wymaga to wysiłku, konsekwencji, a nawet odwagi.

Dyscyplina nie może być skierowana przeciwko osobie, ale przeciw jej niewłaściwemu zachowaniu:

- należy zachować delikatność w stosunku do zewnętrznego „ja” dziecka, nigdy nie traktując je lekceważąco, wyśmiewając czy zawstydzając;
- należy zachować równowagę pomiędzy miłością a dyscypliną, wzajemna, właściwa współzależność tych dwóch czynników wpływa na sukces wychowawczy.

Przy stosowaniu pozytywnej dyscypliny należy pamiętać o następujących zasadach:

- dzieci to istoty społeczne, ich decyzje uzależniane są od tego, jak postrzegają swoje relacje z ludźmi, oraz uczuć, które ludzie do nich żywią,
- zachowanie jest determinowane przez cel,
- podstawowy cel dzieci to przynależność i być ważnym oraz mieć poczucie wspólnoty i równego traktowania,
- dzieci niegrzeczne to dzieci zniechęcone,
- **błąd to znakomita okazja, żeby się czegoś nauczyć.**

Bardzo ważne jest psychiczne wspieranie dziecka. Jest to umiejętność, którą dorosły powinien nabyć, aby pomóc dziecku, zwłaszcza temu, które ma problemy. **Należy rozwijać w dziecku przekonanie, że potrafi wnieść coś wartościowego w życie rodziny, grupy i wpływać na swoje reakcje.** Kiedy dzieci są przekonane, że rozumiemy ich punkt widzenia, bardziej liczą się ze zdaniem dorosłego, chętniej współpracują przy rozwiązywaniu problemu. Dzieci aktywnie zaangażowane w realizację modelu wzajemnego szacunku i współpracy sprawniej podejmują decyzje, mają zdrowy stosunek do siebie samych oraz chętniej przestrzegają reguł, które pomagały ustalić.

Należy zmotywować dziecko do poprawy, nie wywierając przy tym negatywnego wpływu na jego samoocenę. Istotne jest wypracowanie „odwagi bycia niedoskonałym”: **należy dążyć do poprawy, nie do perfekcji.** Oczekiwanie perfekcji jest nierealistyczne i bardzo zniechęcające dla tych, którzy próbują ją osiągnąć. Dziecko będzie wolało wcale się nie starać, niż nieustannie doświadczać porażek, nie będąc w stanie sprostać wymaganiom dorosłych. Pozytywny stosunek do błędu łączy się bardzo ściśle ze sposobem tzw. „3-P pomyłek”:

1. przyznanie się - „zrobiłem błąd”,
2. pogodzenie - „przepraszam”,
3. poszukanie rozwiązania - „spróbujmy razem zastanowić się, jak naprawić sytuację”.

Traktując błędy jak coś złego, czujemy się bezwartościowi, próbujemy się bronić, osądzać i krytykować. Pozytywny stosunek do błędu w naturalny sposób prowadzi do atmosfery, która sprzyja rozwiązywaniu problemu. Nie ma sensu szukać rozwiązań w atmosferze wrogości.

W pozytywnej dyscyplinie ogromną rolę odgrywa motywowanie dziecka do poprawy. Należy zwrócić tu uwagę na wykształcenie u dziecka tzw. motywacji wewnętrznej, dzięki której podejmujemy jakieś działania, aby poczuć zadowolenie i satysfakcję z własnych dokonań. **Jeżeli dzieci zaczną coś robić po to, by mogły czuć się dumne ze swoich osiągnięć, nic ich przed tym nie powstrzyma.** Będą tak postępować nie tylko z własnej woli, ale też z wielką ochotą. Gdy ponadto dorośli będą reagować pozytywnie na działania dziecka motywacja wewnętrzna będzie umacniana. W rozwijaniu i wzmacnianiu motywacji dziecka, szczególną rolę odgrywają: stosowanie pochwał i zachęt, opieranie się na mocnych stronach dziecka, zadawanie pytań, angażowanie i zachęcanie do współpracy.

Przydzielając dziecku stałe obowiązki /rodzice, nauczyciele/ powinniśmy przestrzegać, aby były wykonane. Niepowodzenia omawiamy, sukcesy nagradzamy pochwałą.

Kształtujemy przy tej okazji **cnotę posłuszeństwa.**

OPRACOWAŁA: *MARYLA BIAŁKIEWICZ*

SCENARIUSZ ZAJĘĆ WYCHOWANIA FIZYCZNEGO DLA KLASY III

Czas trwania: 45 minut

Temat: Kształtowanie zręczności, zwinności, siły i równowagi z zastosowaniem obwodu stacyjnego

Cele:

Psychomotoryka: kształtowanie siły, zwinności, równowagi poprzez zabawy ruchowe z szarfą.

Umiejętności: ćwiczenia na ławeczkach. Łączenie biegu, czworakowania i skoku w zabawach.

Wiadomości: prawidłowe oddychanie w czasie ćwiczeń. Współdziałanie w zespołach. Bezpieczeństwo w czasie zabaw.

Miejsce ćwiczeń: sala gimnastyczna

Metody: zadaniowo-ściśła, zabawowo-klasyczna, naśladowcza

Przybory: ławeczki, szarfy, piłki, krążki, laseczki drewniane

Formy: indywidualna, grupowa

Tok zajęć

	Ogniwa toku	Sposób realizacji	Uwagi
I część 5-10 min	1. Czynności organizacyjno-porządkowe	1. Zbiórka, powitanie, sprawdzenie stroju, gotowość do zajęć.	Prawidłowa postawa ciała
	2. Podanie zadań motywacja do ćwiczeń	2. Na dzisiejszych zajęciach będziemy wykonywać ćwiczenia z ławeczkami, szarfami i innymi przyborami z zastosowaniem obwodu stacyjnego. Wykonując te ćwiczenia doskonalimy zwinność, zręczność, skoczność, siłę i równowagę. Zwracajcie uwagę na to, aby dokładnie i poprawnie wykonywać wszystkie polecenia.	Kształtowanie zwinności

	3. Stopniowa adaptacja organizmu do wysiłku	<p>3. Zabawa o charakterze ożywiającym: „Ogonki”. Dzieci dzielimy na dwa zespoły. Jeden zespół zakłada szarfę z tyłu za spodenki, czyli są to ogonki. Drugi zespół biega luźnie po sali. Na sygnał prowadzącego „ogonki” uciekają, a partnerzy starają się zdobyć ich szarfy. Po dwóch minutach następuje zmiana ról. Wygrywa ten zespół, który zdobędzie więcej szarf.</p> <p>4. Zabawa o charakterze szybkościowym: „Domki”. Każde dziecko (wiewiórka) ma swój domek z szarfą. Na sygnał nauczyciela wiewiórki opuszczają swoje domki i biegają po sali. Na następny sygnał wskakują do swoich domków. Ilość szarf jest zawsze o jeden mniejsza od ogólnej liczby dzieci biorących udział w zabawie. Szarfy odkładamy idąc w szeregu.</p> <p>5. Przeciąganie w parach. Dzieci ustawione w parach, prawym bokiem do siebie z podaniem ręki wewnętrznej i oparciem nawzajem nogi wewnętrznej. Na sygnał pary przeciągają się, przy czym dozwolone są różnego rodzaju zwody. Wygrywa rząd, któremu uda się przeciągnąć więcej uczestników na swoją stronę. Można przeciągać się prawą i lewą ręką.</p>	<p>Kształtowanie szybkości</p> <p>Kształtowanie równowagi, siły, zwinności</p>
II część 20-25 minut	Część główna lekcji. Kształtowanie cech zręczności, siły i równowagi na obwodach stacyjnych	<p>Opis stacji. Nauczyciel dzieli uczniów na grupy.</p> <p>Stacja I – przejście po rozciągniętej linie z krążkiem na głowie (zwinność).</p> <p>Stacja II – poślizg w leżeniu przodem po ławeczce na krążku (siła, zwinność)</p> <p>Stacja III – ustawienie w dwójkach jeden za drugim. Jedynek stoi z przodu z dwiema laskami (szarfami) dwójka za nią w przysiadzie na krążku chwytając laski za końce. Ciąganie się „wożenie” po wyznaczonym terenie z częstą zmianą ról (siła).</p> <p>Stacja IV – kozłowanie piłki słalomem między rozstawionymi chorągiewkami (zwinność, zręczność)</p> <p>Stacja V – przewrót w przód z przysiadu podpartego do przysiadu</p> <p>Stacja VI – przeskoki zawrotne wzdłuż ławeczki (skoczność). Unosimy wysoko biodra.</p>	<p>Ćwiczenia na obwodzie stacyjnym</p> <p>Zwrócić uwagę na pracę rąk</p> <p>Czuwać nad bezpieczeństwem, współdziałanie z partnerem</p> <p>Kozłowanie ręką bliższą chorągiewki.</p> <p>Asekuracja nauczyciela</p> <p>Odbicie obunóż z palców.</p>

<p>III część 5 min.</p>	<p>Uspokojenie organizmu Ćwiczenia porządkowe</p>	<p>Uporządkowanie przyborów przez osoby niećwiczące. Rytmiczny marsz i bieg po obwodzie koła. Unoszenie rąk do góry ze wspięciem na palcach. Naprzemienne wdechy i wydechy powietrza.</p> <p>Zabawa „Zgadnij kto miauczy”. Dzieci siedzą na obwodzie koła. Jedno dziecko naśladuje miauczenie kotka, a pozostali zakrywają twarz rękami. Nauczyciel wybiera dziecko, które rozpoznaje, gdzie jest kotek.</p> <p>Ćwiczenia wyprostne. Ćwiczenia rozluźniające.</p> <p>Zbiórka</p> <ul style="list-style-type: none"> - Ocena uczniów. Omówienie i ocena wykonanych ćwiczeń na poszczególnych stacjach. - Pożegnanie uczniów. 	<p>Wyciszenie organizmu</p>
-----------------------------	---	--	-----------------------------

OPRACOWAŁA: *Jadwiga Grzyb*

SCENARIUSZ ZAJĘĆ ŚWIETLICOWYCH „ZACHOWANIE PRZY STOLE”

1. Cel Ogólny: Wychowanek poszerza i utrwala wiedzę i umiejętności z zakresu savoir vivre przy stole.
2. Cele szczegółowe Wychowanek utrwala wiedzę z zakresu zachowania przy stole zarówno w roli gościa jak i gospodarza, unika rażących uchybień współdziała w grupie i przestrzega zasad zdrowej rywalizacji.
3. Srodki dydaktyczne; Rekwizyty: talerzyki, sztućce, stoły, krzesła, jajka, serwetki, Sylwety jabłko, marchewka, witaminy, szklanka z łyżeczką długopisy i 2 egzemplarze testu ,odtworacz muzyki towarzyszące, nagrody, dyplomy.
4. Metody: inscenizacja, scenki, test, bieg z jajkiem, działania praktyczne podczas obiadu.

PRZEBIEG ZAJĘĆ

1. Mała inscenizacja wiersza „Na stole”.
2. Scenka „Źle zachowanie "przy muzyce Kot i mysz” dzieci prezentują: dłubanie w zębach widelcem, oblizywanie noża, głośne mieszanie płynu w szklance, wiercenie się na krześle – pantomima.
3. Scenka „Dobre zachowanie” - pantomima
4. Podział dzieci na 2 drużyny (odliczanie do 2), drużynę jabłka i drużynę marchewki, (sylwety jabłka i marchewki) wyłonienie kapitanów. Wspólne drużynowe rozwiązywanie Testu „Zachowanie przy stole.
5. Dogrywka - układanie puzzli, (Zawsze myj ręce przed jedzeniem - Nigdy nie wkładaj noża do ust)
6. Dogrywka – dodatkowe pytania problemowe.
7. Test sprawnościowy - bieg z jajkiem na wiotkim plastikowym talerzu z serwetką na przedramieniu (konkurencja drużynowa)
8. Podliczenie zdobytych punktów i wyłonienie zwycięskiej drużyny, wręczenie pamiątkowych dyplomów, rozdanie jabłek uczestnikom, nagrodzenie zwycięskiej drużyny bukietami rzodkiewek.
9. Zbiórka uczestników, wyłonienie najważniejszych zasad, którymi trzeba się kierować podczas posiłku przy stole, rozwiązywanie sytuacji problemowych, odpowiedzi napytania uczestników. Zaproszenie do wspólnej zabawy przy piosence „Witaminki”
10. Zabawa z symboliczną witaminą (dzieci kreują ruch z papierowym rekwizytem)

ZAŁĄCZNIK NR 1 - WIERSZ

Na stole

Występują: *Łyżka, Nóż, Widelec, łyżeczka, dwoje Dzieci.*

(Sceną teatryku jest stół nakryty obrusem. Na stole stoją talerze - głęboki i pod nim płaski.

Pod stołem siedzi osoba, która mówi za Łyżkę, Nóż, Widelec i Łyżeczkę),

Łyżka: Pierwsza pojawiając się na stole
i główną rolę gram w rosole.
A gdy się skończy moja praca,
gdy zupa jest zjedzona już,
do kuchni na talerzu wracam.

Nóż i widelec: Czas na widelec i na nóż!
Weź mnie w prawą rękę! Weź mnie w lewą rękę!
Będą obie ręce miały z nas wyrykę.
Spełnimy na piątkę bojowe zadanie,
zmiemiemy z talerza całe drugie danie.

Łyżeczka: Teraz nadeszła moja kolej,
bo deser zjawił się na stole.
Umiem z kompotu łowić wiśnie
tak, że na obrus sok nie pryśnie,

umiem jeść lody oraz kremy.

Nóż i widelec: Szkoda, że tego nie umiemy!
Chociaż marzymy o tym skrycie,
nie dla nas takie słodkie życie!

Łyżeczka: Już po kompocie i deserach,
a co będziecie robić teraz?

Nóż i widelec: Teraz zmywanie będzie w planie.

Dzieci: No oczywiście, że zmywanie!
Widelec, łyżeczkę, trzy talerze
do zmywania się zabierze,
widelec, łyżeczka, łyżka, łyżka, nóż
z tego stołu znikną już! Widelec, łyżeczka, talerz
płaski -dziękujemy za oklaski! Widelec, łyżeczka,
łyżka, nóż znikamy w kuchni już!

ZAŁĄCZNIK NR 2 - TEST

1. Na obiad są: bigos lub kluski czy też jajecznica, jemy to:
 - a) nożem i widelcem,
 - b) samym widelcem.
2. Mały widelczyk służy do jedzenia:
 - a) ciasta,
 - b) sałatek,
 - c) ziemniaków.
3. Na obiad jest zupa i bigos z ziemniakami, po której stronie położysz widelec, nakrywając do stołu:
 - a) po prawej, tam gdzie łyżka,
 - b) po lewej stronie.
4. Ciocia częstuje cię cukierkami miętowymi, których nie lubisz, co powiesz?
 - a) nie chcę ich,
 - b) nie, dziękuję,
 - c) dlaczego to nie są owocowe?
5. Podczas posiłku:
 - a) starasz się siedzieć prosto i podnosisz łyżkę z jedzeniem do ust,
 - b) schylasz się i jesz tuż przy talerzu.
6. Na przyjęciu w domu lub restauracji widzisz przy swoim nakryciu pięknie ułożoną, płócienną serwetkę. Co z nią robisz?
 - a) starasz się nie zburzyć pięknego ułożenia, traktujesz to jako element dekoracyjnego stołu,
 - b) rozkładasz na kolanach.
7. Trzy „magiczne słowa” to:
 - a) proszę, dziękuję, przepraszam,
 - b) dzień dobry, dziękuję, do widzenia.
8. Siedzimy przy stole:
 - a) wyprostowani, nie mlaszczemy i nie siorbiemy,
 - b) wyprostowani, mlaszczemy i siorbiemy, \
 - c) przygarbieni, nie mlaszczemy i nie siorbiemy.
9. Męce podczas posiłku:
 - a) znajdują się na stole, lekko oparte o blat,
 - b) znajdują się pod stołem, na kolanach.
10. Siadamy do stołu z:
 - a) czystymi rękami,
 - b) brudnymi rękami.
11. Kończąc jedzenie sztucze kładziemy:
 - a) równoległe obok siebie na talerzu,
 - b) przeciwnie do siebie na talerzu,
 - c) obojętnie jak i gdzie.
12. Herbatę lub kawę mieszamy:
 - a) bezgłośnie, wyjmując z niej łyżeczkę i kładąc ją na spodku,
 - b) głośno objając o brzegi szklanki lub filiżanki, wyjmując później łyżeczkę,
 - c) bezgłośnie, zostawiając w środku łyżeczkę.
13. Papierowa serwetka służy do:
 - a) wycierania ust i palców,
 - b) ozdoby stołu.

DYPLOM

MISTRZ DOBRYCH MANIER

KATEGORIA

ZA CHOWANIE PRZY STOLE

DLA

.....

OPRACOWAŁA: *Zofia Wysocka-Jarzyna*

SCENARIUSZ ZINTEGROWANYCH ZAJĘĆ EDUKACYJNYCH DLA KLASY TRZECIEJ

OŚRODEK TEMATYCZNY: POLSKA I ŚWIAT

TEMAT: PODRÓŻ PO EUROPIE

Uczeń potrafi:

- wyróżnić środki transportu kołowego, lotniczego i morskigo,
- zredagować życzenia,
- ułożyć puzzle i nazwać postać z obrazka
- krótko scharakteryzować państwa należące do Unii Europejskiej,
- wymienić składniki popularnej potrawy włoskiej.

Uczeń zna:

- melodię i słowa hymnu oraz flagę Unii Europejskiej,
- algorytmy działań pisemnych i stosuje je,
- baśnie H.Ch. Andersena,
- zasady dobrego zachowania,
- miejsce Polski w Europie.

Metody:

- rozmowa kierowana,
- ćwiczenia praktyczne,
- wizualizacja.

Formy:

- indywidualna,
- zbiorowa.

Środki dydaktyczne:

- klocki, puzzle w kopertach
- kasety z nagraniami hymnów,
- ilustracje z różnymi środkami transportu,
- karty pracy do samodzielnego uzupełniania,
- bilety podróżne,
- kartoniki z hasłem,
- gwiazdki.

Przebieg zajęć

PRZYGOTOWANIE DO PODRÓŻY.

1. Wysłuchanie hymnu Unii Europejskiej
2. Ustalenie, skąd uczniowie znają ten utwór.

O jakim innym symbolu była mowa na zajęciach? Jak wygląda flaga Unii Europejskiej?

3. Przypomnienie hymnu i flagi Polski
4. Utrwalenie rachunku pamięciowego i rozszyfrowanie tematu lekcji

Uczniowie układają sylaby z wynikami rosnąco:

PIE	EU	ŻE	RO	PO	DRÓ	PO
47+46	18+58	72-16	99-15	34+34	25+19	13+24

Hasło: Podróże po Europie

5. Bilet

Każdy uczeń po samodzielnym rozszyfrowaniu hasła otrzymuje bilet podróżny z zadaniami i trasą podróży (załącznik 1)

6. Rodzaje środków transportu

Ustalenie, czym można podróżować po Europie. Czy do wszystkich państw można dotrzeć samochodem lub pociągiem?

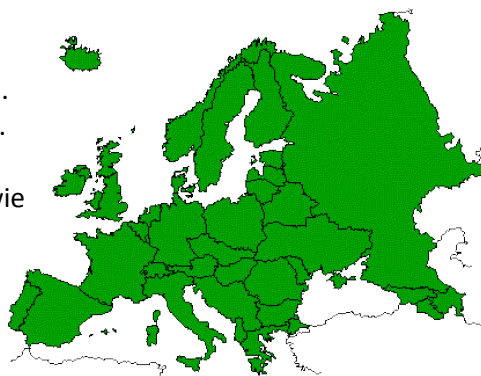
7. Pogrupowanie środków transportu na transport kołowy, lotniczy i morski
8. Ustalenie, które miasto jest stolicą Polski. Odszukanie Warszawy na mapie i kartach pracy.

PODRÓŻ

1. Rozwiązanie zadania z karty i odszukanie, które państwo będzie pierwsze na trasie podróży.
247+582
2. Ustalenie, że kolejnym państwem będzie Francja. Uczniowie zaznaczają na mapie-bilecie trasę z Polski do Francji.
3. Wybrani uczniowie prezentują zapamiętane w trakcie zajęć informacje na temat Francji. Za ciekawe wypowiedzi uczniowie są nagradzani gwiazdkami.
4. Konkurs na ułożenie puzzli z postacią Walta Disney "a Zwycięzca otrzymuje gwiazdkę.
5. Rozwiązanie drugiego zadania z karty i odszukanie państwa, które będzie kolejnym etapem podróży.

943 - 165

6. Ustalenie, że kolejnym etapem podróży będą Niemcy. Uczniowie zaznaczają na mapie-bilecie trasę z Francji do Niemiec.
7. Swobodne wypowiedzi uczniów na temat Niemiec
Za ciekawe wypowiedzi uczniowie są nagradzani gwiazdkami.
8. Ustalenie, że Niemcy są narodem lubiącym porządek.
9. Improwizacja ruchowa przy muzyce
Sprzątamy mieszkanie. Za wykonanie zadania uczniowie otrzymują gwiazdkę.
10. Rozwiązanie trzeciego zadania z karty i odszukanie państwa, które będzie kolejnym etapem podróży.
2076 : 6
11. Ustalenie, że kolejnym państwem będzie Wielka Brytania.

Uczniowie zaznaczają na mapie-bilecie trasę z Niemiec do Wielkiej Brytanii.

12. Swobodne wypowiedzi uczniów na temat Wielkiej Brytanii
Za ciekawe wypowiedzi uczniowie są nagradzani gwiazdkami.
13. Zapowiedź wizyty na dworze królewskim
Udział w ceremonii urodzinowej
Pogadanka na temat odpowiedniego zachowania na dworze królewskim
14. Redagowanie życzeń z okazji urodzin królowej
Najciekawsze życzenia są nagradzane gwiazdkami
15. Rozwiązanie czwartego zadania z karty i odszukanie państwa, które będzie kolejnym etapem podróży.

276 x 4

16. Ustalenie, że kolejnym państwem będą Włochy.
Uczniowie zaznaczają na mapie-bilecie trasę z Wielkiej Brytanii do Włoch.
17. Swobodne wypowiedzi uczniów na temat Włoch
Za ciekawe wypowiedzi uczniowie są nagradzani gwiazdkami.
18. Wymienienie znanych potraw włoskich
Ustalenie, z jakich składników robimy pizzę, risotto, spaghetti.
Za ciekawe wypowiedzi uczniowie są nagradzani gwiazdkami.
19. Rozwiązanie piątego zadania z karty i odszukanie państwa, które będzie kolejnym etapem podróży.

368+196

20. Ustalenie, że kolejnym etapem wędrowki będzie Dania. Uczniowie zaznaczają na mapie-bilecie trasę z Włoch do Danii.
21. Swobodne wypowiedzi uczniów na temat Danii
Za ciekawe wypowiedzi uczniowie są nagradzani gwiazdkami.
22. Połączenie tytułów baśni Andersena

Za prawidłowe połączenie tytułów uczniowie otrzymują gwiazdkę.

Dziewczynka	kaczatko
Księżniczka	i kominiańczyk
Królowa	z zapałkami
Brzydkie	na ziarnku grochu
Pastereczka	Śniegu

23. Rozwiązanie szóstego zadania z karty i odszukanie państwa, które będzie kolejnym etapem podróży.

4 6 3 x 7

24. Ustalenie, że kolejnym etapem podróży będzie Szwecja. Uczniowie zaznaczają na mapie-bilecie trasę z Danii do Szwecji.

25. Swobodne wypowiedzi uczniów na temat Szwecji

Za ciekawe wypowiedzi uczniowie są nagradzani gwiazdkami.

26. Quiz znajomości lektury "Dzieci z Bullerbyn" Bezbłędne odpowiedzi nagradzane są gwiazdkami.

- W jakiej formie napisana jest książka "Dzieci z Bullerbyn" - komiks czy pamiętnik?
- Jaki zwyczaj związany był z nocą sylwestrową - topienie ołowiu czy lanie wosku?
- Jak miała na imię kura Bossego? (Albertyna czy Klementyna)
- Jakie drzewo rośnie pomiędzy domami dzieci? (lipa czy akacja)
- W jaki sposób Britta i Anna porozumiewały się ze sobą? (rzucały kamieniami czy przesyłały Powrót do domu

Podsumowanie zajęć

1. Uczniowie wymieniają, jakie państwa odwiedziły podczas podróży.

Pokolorowanie flagi Unii Europejskiej

2. Wybór super-Europejczyka

Będzie nią osoba, która zdobyła najwięcej gwiazdek.

3. Uczniowie zaznaczają słoneczkiem, wycieczka, do którego państwa sprawiła im najwięcej radości i była najciekawsza.

Bilet podróży po Europie		Rozkład jazdy	
Włochy 1104	Wielka Brytania 346		
Niemcy 778	Dania 564		
Francja 829	Szwecja 3241		

247 4562	943 1155	2076 : 6
276 5_5	388 1195	463 8_2

Słoneczko wyboru

**SCENARIUSZ SCENKI ODEGRANEJ PODCZAS KONKURSU ABC UNII
EUROPEJSKIEJ
„SCENKA O IRLANDII”**

POSTACIE:

Skrzat LEPRIKON (zielony strój, wielki kapelusz na głowie, buty nie do pary), James Bond (garnitur, ciemne okulary), Bono z zespołu U2 (dżinsy, t-shirt, skórzana kurtka, ciemne okulary), Św. Patryk-patron Irlandii (zielony płaszcz, broda z waty, długa drewniana laska), dwóch gości (z parasolami, w zielonych koszulkach), dwójka turystów (kapelusze oraz okulary przeciwsłoneczne, aparaty, mapy, lornetka, parasole), kelner (spodnie, kamizelka, koniczyna w butonierce), gitarzysta, sufler, osoba do obsługiwanania komputera.

REKWIZYTY:

prezentacja o Irlandii (zdjęcia z opisami), filmiki (hurling, wyścigi konne), stoliki i krzesła dla gości, serwetki, szklane dekoracje z napisami „Buy me, I’m Irish”, kubek z dużym napisem „Made in China,” parawan jako ściana w restauracji, a na nim menu z typowymi irlandzkimi posiłkami, koniczynki oraz plakat zespołu irlandzkiego U2, okno otwierane na zewnątrz, stojak z rzutnikiem (jako telewizor), kosz z ziemniakami, cebulą, kalarepą, flakon z żywą koniczyną, papierowe koniczynki dla wszystkich aktorów, parasole, naleśniki, stroje dla poszczególnych postaci.

PRZEBIEG

Bar. Na stolikach serwetki zrobione na szydełku oraz szklane wyroby z dużymi napisami „Buy me, I’m Irish.” Parawan z menu, oraz przypiętą czterolistną koniczyną i plakatem zespołu U2. Kosz z warzywami, flakon z koniczyną. Orkiestra gra przez chwilę (ewentualnie muzyka irlandzka z płyty). Przy stolikach siedzą: Św. Patryk oraz Bono z zespołu U2.

Dwóch gości wchodzi do restauracji z parasolami. Składają parasole. Jeden mówi: „**Patrz, znowu leje jak z cebra, a dopiero świeciło słońce.**” Drugi: „**Ta irlandzka pogoda!**” Podchodzą do menu (parawan).

Słyszac tę rozmowę, barman wybiega do okna i wychyla się na zewnątrz, by je zamknąć. Otrzepuje włosy z deszczu i mówi „**Te nasze tradycyjne okna. Muszę namówić szefa, żeby wymienił je na nowoczesne, otwierane do środka- cała ulica już takie ma.**”

Goście czytają na głos menu z parawanu. „**Typowe irlandzkie jedzenie...**”

Kelner podchodzi do nich i mówi: „**Dziś koniec karnawału, „Pancake Day,” polecam więc naleśniki.**”

Goście: „**W takim razie poprosimy naleśniki dnia.**” Siadają przy stoliku.

Do baru wchodzi James Bond, wymachuje pistoletem i mówi „**My name is Bond, James Bond.**” Bono podaje mu rękę i mówi: „**Bono. Przysiądziesz się?**” Siadają.

Kelner odchodzi. Bono woła za nim: „**Excuse me, czy mógłby Pan włączyć telewizor?**”

Kelner: „**Certainly, Sir.**” Włącza. Najpierw fragment wyścigów. Gość: „**Patrz, wyścigi!**” Wszyscy goście zrywają się i kibicują.

Gość: „**Irlandczycy kochają konie. Wyścigi konne organizowane są tu często i przyciągają tłumy.**”

Barman mówi: „**Skończyło się**” i przerzuca. Hurling.

Gość: „**Hurling!**” znów wszyscy kibicują.

Gość: „*Jedną z najbardziej charakterystycznych gier irlandzkich jest hurling, do którego używane są charakterystyczne kije, nazywane właśnie hurlings oraz piłka podobna do tej stosowanej w krykiecie. Hurling to jedna z najszybszych i najbardziej kontaktowych gier boiskowych na świecie.*”

Siadają. Bond zaczyna się bawić jakimś szklanym wyrobem z napisem „Made in China.” Bono patrzy na to i mówi: „**Stary, skąd ty to wytrzasnąłeś?! Made in China?! Spójrz na mój.**” Pokazuje taki sam przedmiot z wielkim napisem „BUY ME, I'm IRISH” i mówi: „**Irlandzycy kupują tylko to co wyprodukowano w Irlandii, stąd takie napisy na naszych produktach.**”

Pod oknem przebiega skrzat leprikon. Jeden z gości woła: „**Patrz, LEPRIKON! Łapać skrzata!**” Zrywają się, by go gonić. Drugi krzyczy: „**Spełnij moje trzy życzenia!**” Wybiegają. W tym momencie do restauracji wchodzi dwójka turystów.

James i Bono stukają się w czoła i śmieją. James mówi do Bono: „**Myślą, że złapią skrzata i zgarną kociołek ze złotem.**” Bono: „**Powinni pobiec do zamku Blarney i pocałować kamień elokwencji, może to dodałoby im rozumu.**” Wychodzą.

Turyści siedzący przy stoliku. Turysta 1: „**No właśnie, zamek Blarney, byłeś tam już?**”

Turysta2: *Byłem. Zobacz, mam zdjęcia.(Prezentacja na rzutniku). To zamek najbardziej znany w Irlandii, mnóstwo tam turystów.*

Turysta 1: *I co, nie przereklamowany?*

Turysta 2: **Coś ty, jest wspaniały! Piękne ogrody, rzeczka, potężne mury, które mają ponad 5 metrów grubości!**

Turysta 1: **A w środku jest co oglądać?**

Turysta 2: **Tam się dopiero zaczynają prawdziwe atrakcje. Kręte schodki, wąskie korytarze. Czulem się, jakbym się przeniósł w czasie!**

A, koło zamku zszedłem z zamkniętymi oczami po schodach życzeń, a potem wróciłem na górę- mam nadzieję, że moje życzenie spełni się w tym roku.

Turysta 1: **Co tam jeszcze widziałeś?**

Turysta 2: **Kamień wiedzy, krąg druidów, musisz się tam wybrać, warto. A Ty gdzie byłeś?**

Turysta 1: **Groblę Olbrzyma. Zobacz: (ZDJĘCIE) to takie wielkie skały o regularnym kształcie, niektóre mają nawet 12 m wysokości. Legenda głosi, że olbrzym Finn McCool zbudował tę groblę jako przejście na wyspę Staffa, gdzie żyła jego ukochana.**

Następne zdjęcie

Turysta 2: **A to co?**

Turysta 1: **Moherowe klify; leżą na zachodzie, przy Oceanie Atlantyckim, mają ok 214 m. wysokości.**

A to (ZDJĘCIE) najdłuższa rzeka Shannon. Ma 386 km.

Zdjęcie. I największe jezioro: Lough Corrib 176 km².

A to najwyższy szczyt: Carrantuohill 1041 m npm.

Turysta 2: **Irlandzki Giewont.**

Turysta 1: **Tak, tu też jest krzyż na szczycie, ma 5 metrów.**

Turysta 2: **Ciężko się wspiąć na ten szczyt? Jakim szlakiem szedłeś?**

Turysta 1: **Tam nie ma oznakowanego szlaku, ale trasa jest dość łatwa, no oprócz środkowego odcinka, który jest stromy, a w dodatku płynie przez niego strumień.**

Turysta 2: **A, zobacz kogo udało mi się zobaczyć w stolicy Dublinie: zdjęcie**

Turysta 1: **Kto to?**

Turysta 2: **Prezydent Michael Daniel Higgins. Prezydent Irlandii od 2011 roku.**

Turysta 1: **Halloween? Przecież to w październiku.**

Turysta 2: **Nie, to wystawa w Whitby. Autor Draculi, Bram Stoker, urodził się w Irlandii, w Dublinie.**

Turysta 1: **W takim razie, ja teraz wybiorę się do Whitby.**

Turysta 2: **A ja na Moherowe Klify.**

Wychodzą.

Kelner: **Naleśniki gotowe. Gdzie się podziiali Bond i Bono?**

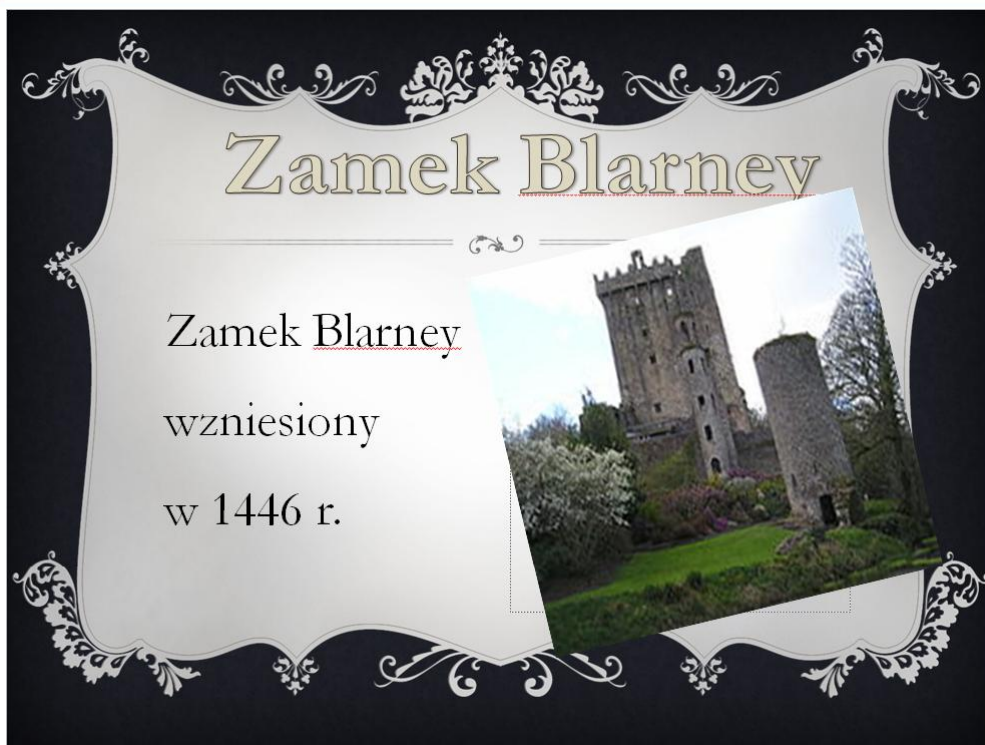
JEZIORO LOUGH CORRIB

Największe jezioro Irlandii –Lough Corrib;
176km².

Fragment prezentacji o Irlandii autorstwa Aleksandy Karyś, uczennicy klasy VI a.

Fragment prezentacji o Irlandii przygotowanej przez Weronikę Feigel, uczennicę klasy VI a.

Scenka podczas konkursu ABC Unii Europejskiej.

OPRACOWAŁA: *MONIKA ROZDZIAŁOWSKA*

Zespół redakcyjny:

Małgorzata Kulbabińska

Michał Głowacki

